

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

zapsaný spolek

Nabídka programu na druhé pololetí roku 2024

Milí příznivci vlastivědy,

i na druhé pololetí letošního roku si vám dovolujeme nabídnout pestrý program složený z přednášek, vycházek, zájezdů, komentovaných prohlídek, workshopů, výstav či sekčních setkání. Věříme, že každý z vás si vybere to své a spojí svůj volný čas s námi. Těší nás váš dosavadní zájem. Po podivném covidovém období je opět účast na našich akcích hojná a můžeme konstatovat, že naše společnost je již ve stabilizovaném stavu. Díky velkému zájmu i o naše zájezdy jsme se ve výboru společnosti dohodli, že budeme vždy jarní program opakovat (v pokud možno nezměněné podobě) i na podzim. Dostane se tak na více zájemců. Od příštího roku zvažujeme i nový způsob přihlašování na zájezdy a představíme ho na výroční členské schůzi. Těší nás také, že se dále prohlubuje a zlepšuje naše spolupráce s Vlastivědným muzeem v Olomouci, stejně jako s Univerzitou Palackého a dalšími regionálními partnery. Řadu akcí tak můžeme dělat společně, a náš program je tak pro vás mnohem bohatší a pestřejší. Kromě festivalu Baroko jsou to teď třeba Setkání obecních kronikářů a workshopy tradiční lidové kultury. Neváhejte a přijďte se naučit (či si zopakovat) některé umy lidového řemesla.

Těšíme se na setkání s vámi.
Za výbor VSMO Pavlína Kalábková

Pozvánka na výroční členskou schůzi

Ve středu 20. listopadu 2024 od 16 hodin se bude konat v sále Václava III. Vlastivědného muzea v Olomouci, náměstí Republiky 5, členská schůze Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci, z. s. Na programu bude zpráva o činnosti společnosti v roce 2024, zpráva revizní komise o hospodaření společnosti v roce 2024 a diskuse o návrhu činnosti a rozpočtu společnosti na rok 2025.

V úterý 14. května 2024 vyrazila Přírodovědná sekce na prohlídku Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Provázeli nás její vedoucí Mgr. Václav Dvořák.

Muzejní středy – přednášky

Přednášky se budou konat vždy ve středu od 17 hodin v sále Václava III. (bývalý Václavkův sál) Vlastivědného muzea v Olomouci (dále VMO) na náměstí Republiky 5.

4. září – Mineralogické skvosty Vlastivědného muzea v Olomouci. Představení mineralogického sbírkového fondu Vlastivědného muzea v Olomouci, jeho historie, významu, rozmanitosti a nových akvizic. Přednáší Mgr. Martin Kováček z Vlastivědného muzea v Olomouci. Připravila Přírodovědná sekce ve spolupráci s Přírodovědným ústavem Vlastivědného muzea v Olomouci.

11. září – Příběhy z nejstaršího národního parku Jižní Ameriky od jezera Nahuel Huapi. Přednáší Mgr. Václav Dvořák, vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila Přírodovědná sekce.

18. září – 400. výročí mapy Moravy Jana Ámose Komenského. Připomenutí jedné z nejstarších kartografických památek u nás v historickém kontextu. Přednáší prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc., z katedry historie Filozofické fakulty UP v Olomouci. Připravila Historická sekce.

25. září – Beseda s olomouckým nakladatelstvím CULTUM. Představení produkce nakladatelství a nové sbírky veršů J. M. Berounské Stesk je láska, která zůstává. Moderuje prof. PhDr. Jana Burešová, CSc. Připravil výbor VSMO ve spolupráci s Literárně historickou sekcí.

2. října – Vliv klimatických změn na historické stavební materiály. Přednáška o stavu našich památek a o možnostech jejich konzervace. Přednáší Ing. arch. Taťána Tzoumasová. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

9. října – Ander – ASO – Architektura. Josef Ander – 100 let od narození pokračovatele slavného rodu a zakladatele Astrologické sekce VSMO. Přednáší Vladimír Pospíšil a Mgr. Klára Jenišťová z Muzea umění Olomouc. Pořádá Astrologická sekce.

16. října – Franz Kafka. K 100. výročí úmrtí slavného spisovatele vystoupí prof. PhDr. Ingeborg Fialová, Dr., z katedry germanistiky Filozofické fakulty UP v Olomouci. Připravila Literárně historická sekce.

23. října – Významné stromy – živá historie našich měst a obcí. Řada stromů nese kulturně historická poselství, která prostřednictvím svých mohutných kmenů a košatých korun připomínají kolemjdoucím. Některé stromy byly vysazeny u příležitosti vzniku republiky, jiné na oslavu konce roboty. Další stromy jsou pojmenovány po významných osobnostech – státnících, spisovatelích, umělcích a dalších hrdinech či bojovnících. Společně si představíme, jaká všechna poselství mohou stromy nést a předávat je dalším generacím. Příklady si ukážeme přímo z města Olomouce a nejbližšího okolí. Přednášku povede autor řady publikací o památných stromech Ing. Aleš Rudl z Národního památkového ústavu, ú. o. p. středních Čech. Připravila sekce Historická Olomouc.

30. října – Obléhání olomoucké pevnosti pruským vojskem v roce 1758. Přednáška představí obléhání olomoucké pevnosti pruským vojskem v roce 1758 očima přímých svědků. Jak se pevnost na obležení připravovala? Jak celý konflikt vnímali měšťané? Jak se stravovala posádka a proč ve městě chybělo pivo? Na základě dochovaných historiografických narativních pramenů přednese Mgr. Radek Petřík, Ph.D., z Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila sekce Historická Olomouc.

6. listopadu – František Ottahal – olomoucký podnikatel a poslední majitel zámku v Náměšti na Hané. Přednáší Martin Kašpar, genealog a kronikář obcí Těšetice a Ústín. Připravil výbor VSMO ve spolupráci s Historickou sekcí.

13. listopadu – Tomáš Grim: Ptačí svět očima fotografa. Představení nové knihy fotografa, cestovatele a publicisty prof. RNDr. Tomáše Grima, Ph.D. Knihu představí sám autor. Připravil Přírodovědný ústav Vlastivědného muzea v Olomouci ve spolupráci s Přírodovědnou sekcí.

20. listopadu – Olomoucké knížectví Přemysla Otakara I. (1201–1213). Přednáška představí novou publikaci o Olomouci mezi raně středověkým knížecím věkem a novou epochou markrabské Moravy vrcholného středověku spojenou s přestavbou olomouckého hradu, vybudováním Nového Hrádku, příchodem konventu řeholnic k sv. Petru a s počátky města. Přednášku povede autor publikace PhDr. Pavel Šlězár, Ph.D., z Národního památkového ústavu, ú. o. p. Olomouc. Připravily společně sekce Archeologická a Historická Olomouc.

27. listopadu – Opasky vyšívání pavím brkem v lidovém kroji na Hané a Malé Hané. Přednáška představí opasek jako důležitou symbolickou část hanáckého kroje. Bude se věnovat

jejich regionálním rozdílům na Hané a Malé Hané. Představí rekonstrukce pásu, materiály a techniky vyšívky. Přednáší MUDr. Dalibor Badal. Pořádá Národopisná sekce.

4. prosince – Starověký Egypt očima Ivany Koucké. Přednáška o významných památkách a nových objevech spojená se zkušenostmi z vlastních cest. Přednáší PhDr. Ivana Koucká, Ph.D., z katedry historie Filozofické fakulty UP v Olomouci. Připravila Historická sekce.

11. prosince – Sudety ve filmu. Přednáší doc. Mgr. Luboš Ptáček, Ph.D., z katedry divadelních a filmových studií UP v Olomouci. Připravila Literárně historická sekce.

18. prosince – Vánoce na českých a moravských kúrech. Beseda s hudebními ukázkami. Provází Ing. Ladislav Kunc. Připravila Hudební sekce.

Komentované prohlídky

V úterý 8. října od 16 hodin – Katedrála sv. Václava a její varhany. Komentovaná prohlídka chrámu a jeho varhan. Sraz před vstupem do katedrály na Václavském náměstí v Olomouci v 16 hodin. Provází Ing. Ladislav Kunc. Připravila Hudební sekce.

V úterý 15. října 2024 od 13.30 hodin – Depozitáře Vědecké knihovny v Olomouci. Prohlídka odborných pracovišť včetně knihařské dílny, restaurátorské dílny, pracoviště ochrany fondů a revize a digitalizační jednotky. Nahlédnete také do skladiště knih, kde jsou dokumenty uloženy v kompaktních regálech a v optimálních podmínkách vhodných pro trvalé uchování. Provázejí pracovníci Vědecké knihovny, kteří budou připraveni zodpovědět vaše dotazy a ukázat vám, na čem právě pracují. Koná se v depozitáři Vědecké knihovny v Olomouci-Hejčíně, Tomkova 44. Sraz na parkovišti před budovou depozitáře v 13.30 hod. Připravila sekce Historická Olomouc.

Výstavy

Od 3. října do 24. listopadu – Výstava Fotografické sekce VSMO. Pravidelná výstava fotografií členů naší zájmové sekce. Část výstavní chodby v přízemí Vlastivědného muzea v Olomouci. **Vernisáž výstavy se koná ve čtvrtek 10. října 2024 v 17 hodin.** Připravila Fotografická sekce.

Vycházky

Sobota 24. srpna od 15 hodin – Historická budova Slovanského gymnázia. Komentovaná prohlídka původní školní budovy Slovanského gymnázia (dnes budova Střední školy technických profesí) v Kosinově ulici 4 v Olomouci. Navštívíme její interiéry od přízemí po střešní astronomickou observatoř s vyhlídkou na město a představíme si osudy

budovy i jejích uživatelů z dob, kdy zde sídlila nejstarší česká střední škola na Moravě. Sraz před budovou školy v 15 hodin. Společná akce Sekce Přátel Slovanského gymnázia, Střední školy technických profesí a spolku Za krásnou Olomouc.

Sobota 21. září od 8.45 hodin – Mykologická vycházka do zámeckého parku Čechy pod Kosířem. Doprava vlastní – např. vlakem v 7.34 z Olomouc, hl. n., do Prostějova, hl. n., a odsud autobusem do Čech pod Kosířem (Bus 440 ARRIVA autobusy, a. s.) s odjezdem z nádraží v 8.15 hod. Sraz před vstupem do zámeckého areálu v 8.45 hod. Odjezd z Čech pod Kosířem je možný ze zastávky sokolovna autobusem v 13.26 hod. přímo do Olomouce (příjezd na Tržnici v 14.06 hod). Vycházku vede RNDr. Libor Mazánek, Ph.D., z Krajské hygienické stanice Olomouckého kraje a z naší Mykologické poradny. Připravila Přírodovědná sekce

Sobota 28. září od 9 hodin – Historický Prostějov. Komentovaná prohlídka historického jádra města a jeho nejvýznamnějších památek, návštěva muzea a galerie města. Provází Mgr. Ivana Kučerová z Muzea a galerie v Prostějově. Sraz v 9 hodin před vstupem do muzea na náměstí T. G. Masaryka 2 v Prostějově. Připravila Historická sekce.

Sobota 5. října od 10 hodin – Olomouc pevnostní. Čtvrtá z plánovaného cyklu procházek po olomoucké pevnosti s Mgr. Petrem Hofmanem, autorem projektu Bastionka Olomouc. Sraz v 10 hodin u bronzového modelu Hradské brány mezi ulicemi Komenského a 1. máje. Připravila sekce Historická Olomouc.

Sobota 12. října od 10 hodin – Olomouc archeologická – 8. část. Od kostela Panny Marie Sněžné na náměstí Republiky po Tereziánskou zbrojnici. Další procházka s olomouckými archeology z Národního památkového ústavu a Univerzity Palackého. Sraz v 10 hodin u schodů do kostela. Připravily společně sekce Archeologická a Historická Olomouc.

Zájezdy

Pro velký zájem opakujeme zájezdový program z jara letošního roku. Řada z vás je již na tyto zájezdy přihlášená. Pokud však máte o ně ještě zájem, je možné se přihlásit – zůstává ještě několik málo míst. Vzhledem k brzkým termínům jejich realizace je to však možné pouze osobně v kanceláři VSMO první týden v září. Jízdné na zájezdy se platí buď osobně v kanceláři VSMO, nebo převodem na účet společnosti, a to do 8. září 2024. Číslo účtu je zveřejněno na webových stránkách VSMO. Do zprávy pro příjemce uveďte své jméno a název zájezdu. Pro odhlašování ze zájezdu platí nastavená pravidla – ze zájezdu je možné se odhlásit s nárokem na vrácení peněz za jízdné nejpozději týden před konáním akce – tedy do 5., resp. 7. září. Pokud se bude chtít někdo odhlásit po tomto datu a bude chtít vrátit peníze, musí si zajistit sám náhradníka, který mu částku uhradí. Odhlášení ze zájezdu řešte s kanceláří VSMO.

12. září – Perly Vysočiny – Telč a Třešť. Prohlídka zámku v Telči, obou městských historických jader, expozice betlémů a bývalé synagogy v Třešti. Vede prof. PhDr. Alena

Burešová, CSc. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici v Olomouci. Cena: 500 Kč za jízdné plus předpokládané vstupné 250 Kč.

14. září – Antická Bratislava. Prohlídka hradu Devín a antické Gerulaty. Vede Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici v Olomouci. Předpokládaný návrat až mezi 19. a 20. hodinou. Cena: 550 Kč za jízdné plus předpokládané vstupné – dospělí 16 EUR, senioři/děti/studenti 8 EUR. Vzhledem k zahraničnímu zájezdu doporučujeme účastníkům zřídit si cestovní pojištění a vzít si s sebou jídlo a pití na celý den.

Workshopy

Setkání obecních kronikářů – sobota 23. listopadu od 10 do 12 hodin – Ve spolupráci s Vlastivědným muzeem v Olomouci, Státním okresním archivem Olomouc a Litovelskou muzejní společností pořádáme druhé setkání obecních kronikářů ze střední Moravy (Olomouckého kraje). Obnovujeme tradici pravidelných setkávání kronikářů s odborníky na půdě olomouckého muzea. Na programu workshopu budou metodické přednášky, ukázky vybraných kronik, diskuse i společenské setkání kronikářů, odborníků a zájemců o obecní kroniky. Workshop bude realizován v sále Václava III. Vlastivědného muzea na nám. Republiky 5 v Olomouci. Vstup zdarma. Zájemci se hlásí Dr. Pavlíně Kalábkové, Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci, nám. Republiky 6, 779 00 Olomouc, mail: kalabkova@vsmo.cz do 20. listopadu 2024.

Workshopy tradiční lidové kultury

Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje, s nímž jsme v předminulém roce navázali spolupráci, si pro vás i na druhou polovinu roku 2024 v rámci projektu Akademie tradičních lidových řemesel připravilo sérii workshopů. Během nich si můžete pod dohledem odborných lektorů vyzkoušet činnosti tradiční rukodělné výroby, něco nového si vytvořit nebo se něco nového naučit. Pokud budete mít zájem, je nutné se na workshopy přihlásit předem u Mgr. Andrey Mrkusové z Vlastivědného muzea v Olomouci. Její e-mailová adresa je mrkusova@vmo.cz. Přihlásit se můžete také na jejím telefonním čísle 778 744 868.

Workshopy tradiční lidové kultury budou realizovány v Radeckého sále Vlastivědného muzea na nám. Republiky 5 v Olomouci. Materiál a drobné občerstvení budou zajištěny. Účastnický poplatek za jednu lekci: dospělí 100 Kč, senioři 80 Kč, děti od 6 do 15 let 50 Kč. Projekt se realizuje za podpory Ministerstva kultury a Olomouckého kraje.

Dřevěné podzimní dekorace – úterý 17. září od 15 do 17 hodin – Pod dohledem manželů Sýkorových si vyrobíte podzimní dekorace ze dřeva. Pan Josef Sýkora je oceněn titulem Mistr tradiční rukodělné výroby a věnuje se výrobě

dřevěných hraček. S manželkou si ve svém domě v Loučanech otevřel obchod U Sýkorek, ve kterém můžete zakoupit nejen kvalitní dřevěné hračky, ale i bytové dekorace a kuchyňské doplňky.

Zdobení perníků – úterý 22. října od 15 do 17 hodin – S blízcími se Vánocemi jistě hledáte inspiraci ke zdobení perníků. Perníkářka Hana Kuželová, Mistryně tradiční rukodělné výroby, která bude workshop lektorovat, se už dlouhá léta zabývá výrobou bíle zdobeného dekorativního perníku. Přijďte si nazdobit vlastní.

Plstění – úterý 19. listopadu od 15 do 17 hodin – Během workshopu proniknete do tajů plstění, jedné z nejstarších technik zpracování ovčí vlny, která předcházela tkaní. Pomocí této techniky naši předkové vyráběli například oděv, klobouky nebo teplou obuv. Zmínky o plstěné košili biskupa Gebharta se objevují už i v Kosmově kronice. Workshop povede tkadlena Michaela Hyklová, která se zpracování vlny a tkaní věnuje již desítky let.

Schůzky ostatních zájmových sekcí

Zájmové sekce se scházejí v době realizace svých akcí. Některé sekce pracují však pouze na pravidelných schůzkách v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO. Jejich program je uveden níže. Kontakty na jednotlivé sekce jsou zveřejněny v příslušných záložkách na webových stránkách www.vsmo.cz. Všichni noví zájemci o členství v těchto sekcích jsou vítáni a stačí se dostavit na jakékoliv jejich setkání.

Astrologická sekce se schází každou lichou středu od 17 hodin v kanceláři VSMO.

Sekce Dějin lékařství se schází nepravidelně. Její setkání jsou realizována ve vybrané páteční odpoledne v Radeckého sále VMO a předem o nich budeme informovat na nástěnce VSMO, na webu a Facebooku VSMO.

Sekce Esperanto se schází každý čtvrtek od 16 do 18 hodin v kanceláři VSMO. Na schůzkách se učí a procvičuje jazyk a konverzace, čtou se aktuální čísla esperantských

časopisů, poslouchá internetové rádio či se sledují internetové esperantské portály.

Fotografická sekce se schází každé druhé a čtvrté úterý v měsíci (tj. 10. 9.; 24. 9.; 8. 10.; **22. 10.**; 12. 11.; 26. 11.; 10. 12.) od 16 hodin v Radeckého sále VMO. Pouze 22. 10. bude schůzka realizována v kanceláři VSMO. Výsledky práce členů sekce lze sledovat i na www.foto-vsmo.cz nebo www.vsmo.rajce.idnes.cz.

Genealogická sekce se schází každé třetí úterý v měsíci (tj. 17. 9.; 15. 10.; 19. 11.; 17. 12.) od 15 hodin v kanceláři VSMO. Trvá také pozvání k účasti pro ty, kteří mají zájem o zpracování rodokmenu svého rodu, či další zájemce o činnost sekce.

Kaktusářská sekce má na podzim 2024 naplánována svá setkání včetně odborných přednášek v Radeckého sále VMO v termínech 5. 10., 2. 11. a 7. 12. od 9 hodin.

Numismatická sekce se schází každou třetí sobotu v měsíci v Radeckého sále VMO od 8 hodin (tj. 21. 9.; 19. 10.; 16. 11.; 21. 12.) a každou první středu v měsíci v 15 hod. v užším kruhu ve Svatováclavském pivovaru (tj. 4. 9.; 2. 10.; 6. 11.; 4. 12.). Na podzimním programu mají numismatici například tyto přednášky: 21. 9. Krása měděných mincí (přednáší Josef Moša); 19. 10. a 16. 11. Sbíráání mincí z celého světa s ročníkem 1964. I. část a II. část (přednáší Tomáš Vaida); 21. 12. Numismatika v písničkách, pořekadlech, verších a vtipech (připravuje výbor sekce). Sekce zve i na Letní školu numismatiky, která se uskuteční na katedře historie Filozofické fakulty UP v Olomouci, Na Hradě 5, v termínu 30. srpna až 1. září 2024. Bližší informace jsou na <https://www.ff.upol.cz/icv/nabidka-kurzu/ostatni-kurzy/letni-skola-numismatiky/>.

Nabídka dalších činností

Mykologická poradna bude pokračovat během houbařské sezóny každé pondělí od 16 do 17.30 hodin v kanceláři VSMO.

Provoz kanceláře VSMO, z. s., a organizační pokyny

Kancelář se nachází v přízemí budovy Vlastivědného muzea v Olomouci, náměstí Republiky 5. Kancelář je otevřena od září do prosince 2024, **a to každé pondělí od 14 do 16 hodin a středu od 15 do 17 hodin.** Kontakty na výbor VSMO a jednotlivé sekce jsou zveřejněny na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz/kontakty.php.

Program VSMO je zveřejněn na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz/plan.php a pravidelně se objevuje i v akcích na webových stránkách www.olomouc.cz,

Facebooku Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci a na nástěnce VSMO umístěné před vstupem do VMO na náměstí Republiky v Olomouci.

Členské příspěvky za rok 2024 je možné stále zaplatit buď osobně v kanceláři VSMO, nebo převodem na účet společnosti. Pokyny k platbě na účet jsou uvedeny na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz/kontakty.php.

Omluvte prosím předem možné změny programu. Včas o nich budeme informovat na webových stránkách společnosti, Facebooku a na nástěnce VSMO.